

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 117/2020-11

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 11. marca 2020 predbežne prerokoval ústavnú sťažnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného advokátskou kanceláriou URBÁNI & Partners s. r. o., Skuteckého 17, Banská Bystrica, v mene ktorej koná advokát JUDr. Ing. Michal Ševčík, PhD., vo veci namietaného porušenia základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Krajského súdu v Banskej Bystrici č. k. 15 CoPr 7/2019-337 z 27. novembra 2019 a takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť [REDAKOVANÉ] o d m i e t a ako neprípustnú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Skutkový stav veci a sťažnostná argumentácia

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 10. februára 2020 doručená ústavná sťažnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľ“), vo veci namietaného porušenia jeho základného práva podľa čl. čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“)

a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) rozsudkom Krajského súdu v Banskej Bystrici (ďalej len „krajský súd“) č. k. 15 CoPr 7/2019-337 z 27. novembra 2019 (ďalej len „napadnutý rozsudok krajského súdu“).

2. Z obsahu ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľ sa podanou žalobou v konaní vedenom na Okresnom súde Zvolen (ďalej len „okresný súd“) pod sp. zn. 19 Cpr 5/2018 domáhal proti žalovanému Finančnému riaditeľstvu Slovenskej republiky určenia neplatnosti skončenia štátnozamestnaneckého pomeru a náhrady platu. Okresný súd v poradí prvým rozsudkom č. k. 19 Cpr 5/2018-132 zo 7. septembra 2018 rozhodol tak, že: *„I. Súd konanie v časti o poskytnutie náhrady platu vo výške 71,20 Eur a o poskytnutie náhrady platu za obdobie po 01.04.2018 zastavuje. II. Súd určuje, že skončenie štátnozamestnaneckého pomeru žalobcu a žalovaného na základe výpovede žalovaného žalobcovi zo dňa 16.10.2017 je neplatné. III. Štátnozamestnanecký pomer žalobcu a žalovaného trvá ďalej. IV. Žalovaný je povinný zaplatiť žalobcovi sumu 1 459,60 Eur a to do 3 dní od právoplatnosti tohto rozhodnutia. V. Žalovaný je povinný nahradiť žalobcovi trovy konania v rozsahu 100 %, do 3 dní od právoplatnosti uznesenia súdu prvej inštancie o výške náhrady trov konania.“* Na základe odvolania sťažovateľa odvolací súd uznesením č. k. 15 CoPr 7/2018-183 z 13. marca 2019 rozsudok okresného súdu zo 7. septembra 2018 vo výrokoch II až V zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie a nové rozhodnutie. Okresný súd v poradí druhým rozsudkom č. k. 19 Cpr 5/2018-278 zo 4. septembra 2019 (ďalej len „rozsudok súdu prvej inštancie“) žalobu vo zvyšnej časti zamietol. Sťažovateľ sa proti rozsudku súdu prvej inštancie odvolal. Krajský súd napadnutým rozsudkom rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil.

3. Ťažisková námietka sťažovateľa spočíva v jeho nesúhlase s právnym posúdením naplnenia dôvodu odôvodňujúceho skončenie štátnozamestnaneckého pomeru na základe výpovede danej sťažovateľovi, konkrétne s posúdením jeho konania ako závažného porušenia služobnej disciplíny. Sťažovateľ namieta arbitrárnosť výkladu krajského súdu, podľa ktorého má interný riadiaci akt upravujúci základné zásady, ciele a spôsob kontroly vykonávanej podľa pravidiel ustanovených v osobitnom predpise záväzný charakter ako

smernica či poriadok, pretože „na jednej strane žalobcovi vytýka, že sa mal správať podľa platných interných predpisov, na strane druhej ignoruje skutočnosť, že zákon č. 400/2009 Z.z. platil len do účinnosti zákona č. 55/2017 Z.z.“.

Sťažovateľ namieta, že v konaní nebol predložený služobný poriadok vydaný podľa § 109 zákona č. 55/2017 Z. z. o štátnej službe a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 55/2017 Z. z.“) a s takýmto služobným poriadkom, ktorý by upravoval, čo je závažným porušením služobnej disciplíny, ani nebol oboznámený.

V tejto súvislosti ďalej uviedol: „Ak na rozdiel od pracovnoprávných vzťahov, kde intenzitu porušenia pracovnej disciplíny vždy individuálne posudzuje nezávislý súd, je pri štátozamestnaneckom pomere podľa § 109 ods. 2 zákona č. 55/2017 umožnené, aby služobný úrad stanovil (sám od seba bez ohľadu na intenzitu a osobu porušovateľa, čiže jednostranne) ktoré porušenie povinností štátneho zamestnanca sa považuje za závažné porušenie služobnej disciplíny, potom pre výpoveď učenú v zmysle § 75 ods. 1 písm. g) zákona č. 55/2017 Z.z. je esenciálnym znakom presné špecifikovanie interného predpisu s odvolaním sa na presné ustanovenie, ktorého zakladá subsumáciu konania žalobcu ako závažné porušenie služobnej disciplíny.“

Podľa sťažovateľa sa krajský súd nijako nevysporiadal s § 51 ods. 2 zákona č. 400/2009 Z. z. o štátnej službe a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 400/2009 Z. z.“) v spojitosti s § 47 písm. i) zákona č. 400/2009 Z. z.

Sťažovateľ dôvodí, že keďže dôvod na okamžité skončenie štátozamestnaneckého pomeru znamená kumulatívne splnenie materiálnej podmienky (konanie) a formálnej (čas) a keďže výpoveď predstavuje miernejšie zaobchádzanie ako okamžité skončenie štátozamestnaneckého pomeru, je zrejmé, že je na voľbe služobného úradu, ako bude postupovať, nemôže však po uplynutí lehoty pre okamžité skončenie štátozamestnaneckého pomeru toto nahradiť výpoveďou.

Keďže v dôsledku prijatia zákona č. 55/2017 Z. z. sa sťažovateľ dostal do nevýhodnejšieho postavenia, pretože je upravený odlišný postup pre okamžité skončenie štátozamestnaneckého pomeru a aj lehoty s tým súvisiace sú dlhšie, potom je podľa sťažovateľa možný dvojaký postup, a to:

„a) Súhlasiť s tým, že konať sa bude len a výlučne podľa zákona č. 55/2017 Z.z. (pre absenciu prechodných ustanovení) a teda len konanie, ktoré bolo spáchané od účinnosti tohto zákona v zmysle služobného poriadku prijatého za účinnosti zákona č. 55/2017 Z.z. (teda po 01.06.2017) s ktorým bol žalobca oboznámený, môže zakladať dôvod okamžitého skončenia služobného pomeru

- To znamená, že štátozamestnanecký pomer žalobcu nebolo možné ukončiť pre konanie, ktoré nastalo pred jeho účinnosťou a žalobe treba vyhovieť, lebo nie sú splnené podmienky § 75 ods. 1 písm. g) zákona č. 55/2017 Z.z.

b) Považovať zákon č. 400/2009 Z.z. v tých prípadoch, kedy založil plynutie lehôt (napr. práve spomínaný § 51 ods. 2) za procesnospôsobilý pre ich počítanie a potom v súlade s názorom súdu I. inštancie mať zato, že lehota na okamžité skončenie uplynula, čím je logicky nemožné dať výpoveď podľa § 47 písm. i) resp. identicky podľa § 75 ods. 1 písm. g) zákona č. 55/2017 Z.z.

- To znamená, že opätovne štátozamestnanecký pomer žalobcu nebolo možné ukončiť, lebo dňa 16.10.2017 nebol dôvod pre okamžité skončenie (!!!)

- Dôvod pre okamžité skončenie bol len do uplynutia lehoty 2 mesiacov, t.j. podľa plynutia v zmysle zákona č. 400/2009 Z.z. a nie jej predlžovanie podľa zákona č. 55/2017 Z.z. tak, ako to učinil žalovaný.“

4. Na základe uvedených dôvodov sťažovateľ navrhuje, aby ústavný súd nálezom vyslovil, že „Krajský súd v Banskej Bystrici rozsudkom č.k. 15CoPr/7/2019-337 z 27.11.2019, ktorým potvrdil rozsudok Okresného súdu Zvolen č.k. 19Cpr/5/2018-278, ktorý bol vydaný v dôsledku zrušujúceho uznesenia Krajského súdu v Banskej Bystrici č.k. 15CoPr/7/2018-183 z 13.03.2019, ktorým bol zrušený prvotný rozsudok Okresného súdu Zvolen č.k. 19Cpr/5/2018-132 vo veci samej a žalobu zamietol, porušil základné právo na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a spravodlivé konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a zároveň navrhuje zrušenie tohto rozsudku a vrátenie veci krajskému súdu na ďalšie konanie. Sťažovateľ požaduje náhradu trov konania pred Ústavným súdom SR voči porušovateľovi.“

II. Relevantná právna úprava

5. Podľa čl. 124 ústavy ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

6. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

7. Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon. Týmto zákonom je zákon č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“).

8. Podľa § 56 ods. 1 zákona o ústavnom súde ústavný súd návrh na začatie konania predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon v § 9 neustanovuje inak.

9. Podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže na predbežnom prerokovaní bez ústneho pojednávania uznesením odmietnuť návrh na začatie konania,

- a) na prerokovanie ktorého nemá ústavný súd právomoc,
- b) ktorý je podaný navrhovateľom bez zastúpenia podľa § 34 alebo § 35 a ústavný súd nevyhovел žiadosti navrhovateľa o ustanovenie právneho zástupcu podľa § 37,
- c) ktorý nemá náležitosti ustanovené zákonom,
- d) ktorý je neprípustný,
- e) ktorý je podaný zjavne neoprávnenou osobou,
- f) ktorý je podaný oneskorene,

g) ktorý je zjavne neopodstatnený.

10. Podľa § 132 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavná sťažnosť je neprípustná, ak sťažovateľ nevyčerpal právne prostriedky, ktoré mu priznáva zákon na ochranu jeho základných práv a slobôd.

III.

Ústavnoprávne východiská v judikatúre ústavného súdu a samotné posúdenie vecí ústavným súdom

11. Z čl. 127 ods. 1 ústavy vyplýva, že systém ústavnej ochrany základných práv a slobôd je rozdelený medzi všeobecné súdy a ústavný súd, pričom ochranu základných práv a slobôd poskytuje v zmysle ústavy primárne všeobecné súdnictvo („ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd“) a ústavný súd až subsidiárne. Inými slovami, ústavný súd poskytuje ochranu základným právam a slobodám iba vtedy, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhodujú všeobecné súdy.

12. Ústavou vymedzená právomoc ústavnému súdu neumožňuje, aby nahrádzal rozhodovaciu činnosť (právomoc) všeobecných súdov, ak je založená zákonom alebo na základe zákona. Ústavný súd môže uplatniť svoju právomoc až vtedy, ak fyzická alebo právnická osoba nemala inú ústavnú a zákonnú možnosť účinnej ochrany svojich práv. Ústava ani zákon o ústavnom súde nepripúšťajú, aby si sťažovateľ ako účastník konania zvolil medzi súdnymi orgánmi ochrany porušených základných práv a slobôd. Naopak, z čl. 127 ods. 1 ústavy jednoznačne vyplýva, že sťažovateľ pred tým, ako požiada o ústavnú ochranu ústavný súd, musí vyčerpať všetky (iné) dostupné a účinné prostriedky ochrany svojich práv. Podľa stabilizovanej judikatúry ústavný súd nie je oprávnený poskytovať ochranu ústavnosti vo veciach, v ktorých sa sťažovateľ mohol (môže) domôcť ochrany svojich práv v konaní pred všeobecným súdom vlastnými, dovolenými a v danom prípade Civilným sporovým poriadkom ustanovenými procesnými úkonmi (I. ÚS 161/02, I. ÚS 79/07).

13. Ústavný súd v súčinnosti s okresným súdom zistil, že sťažovateľ podal proti napadnutému rozsudku krajského súdu prostredníctvom okresného súdu 11. februára 2020 dovolanie. O podanom dovolaní bude oprávnený rozhodnúť Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“). Možno teda uzavrieť, že právny poriadok Slovenskej republiky poskytuje sťažovateľovi účinný právny prostriedok ochrany jeho základných práv a slobôd, ktorý sťažovateľ využil (t. j. podal dovolanie). Inak povedané, v tejto chvíli sa sťažnosť podaná ústavnému súdu javí byť predčasne podaná, keďže existuje iný orgán verejnej moci (najvyšší súd) oprávnený poskytnúť ochranu základným právam a slobodám sťažovateľa.

14. Podanie dovolania a súbežne s ním aj podanie ústavnej sťažnosti navodzuje situáciu, keď uvedený princíp subsidiarity vylučuje právomoc ústavného súdu na rozhodovanie vo veci v čase do rozhodnutia najvyššieho súdu o dovolaní. Tejto situácii zodpovedá aplikácia § 132 ods. 2 zákona o ústavnom súde, podľa ktorého je ústavná sťažnosť neprípustná, ak sťažovateľ nevyčerpal právne prostriedky, ktoré mu priznáva zákon na ochranu jeho základných práv a slobôd.

15. Ústavný súd uzatvára, že prijatím ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie by došlo k vzniku ústavne neakceptovateľného stavu, keď by v zásade o rovnakej veci rozhodovali paralelne viaceré orgány súdneho typu – najvyšší súd a ústavný súd (porov. *mutatis mutandis* II. ÚS 1/08, II. ÚS 393/2014, III. ÚS 632/2014, IV. ÚS 146/08, IV. ÚS 420/2011). Išlo by o taký stav, ktorý je v právnom štáte neaprobateľný, pretože by mohol viesť k rozdielnym rozhodnutiam v rovnakej veci, čo by malo negatívne (a len obtiažne odstrániteľné) dôsledky na právnu istotu, ktorá tvorí integrálnu súčasť princípov právneho štátu.

16. V závere ústavný súd, majúc na zreteli účel základného práva na súdnu ochranu a práva na spravodlivé súdne konanie, vychádzajúc zo svojej stabilizovanej judikatúry, ako aj z judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva (pozri napr. III. ÚS 114/2010, I. ÚS 165/2010, ako aj rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva z 12. 11. 2002 vo veci *Zvolský a Zvolská v. Česká republika*, sťažnosť č. 46129/99, najmä jeho body 51, 53 a 54),

pripomína, že v prípade procesného rozhodnutia najvyššieho súdu o dovolaní bude sťažovateľovi (v prípade opätovného obrátenia sa na ústavný súd) lehota na podanie ústavnej sťažnosti ústavnému súdu považovaná za zachovanú aj vo vzťahu k predchádzajúcemu právoplatnému rozhodnutiu všeobecného súdu (t. j. napadnutému rozsudku krajského súdu). Tento princíp sa premietol i do ustanovenia § 124 poslednej vety zákona o ústavnom súde, podľa ktorého ak bol vo veci podaný mimoriadny opravný prostriedok, lehota na podanie ústavnej sťažnosti vo vzťahu k rozhodnutiu, ktoré bolo mimoriadnym opravným prostriedkom napadnuté, začína plynúť od doručenia rozhodnutia o mimoriadnom opravnom prostriedku.

17. Vzhľadom na prezentované závery ústavný súd odmietol ústavnú sťažnosť podľa § 56 ods. 2 písm. d) v spojení s § 132 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako neprípustnú.

18. Po odmietnutí ústavnej sťažnosti ako celku bolo už bez právneho významu zaoberať sa ďalšími návrhmi sťažovateľa, keďže ich preskúmanie je podmienené vyslovením porušenia označených práv.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 11. marca 2020

Luboš Szigeti
predseda senátu